

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: J. S.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 138/2004 - 8 ze dne 17. 9. 2004,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 138/2004 - 8 ze dne 17. 9. 2004 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 9. 2004, č. j. 42 Cad 138/2004 - 8, jímž bylo rozhodnuto takto: „Řízení se zastavuje a věc se vrací správnímu orgánu k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.“

Z odůvodnění usnesení vyplývá, že zahájení soudního řízení iniciovala stěžovatelka, která ke krajskému soudu podáním ze dne 2. 9. 2004 sdělila, že mu postupuje podatelovu žalobu proti svému rozhodnutí z 28. 7. 2004 o zamítnutí žádosti o invalidní důchod. Po posouzení obsahu oné údajné žaloby dospěl krajský soud k závěru, že pisatel se obrátil na stěžovatelku s pouhou prosbou o změnu jejího stanoviska v důchodové věci, a to proto, že podkladový lékařský posudek Okresní správy sociálního zabezpečení v Litoměřicích

z 21. 7. 2004 neodpovídá pisatelovu zdravotnímu stavu, který se v současnosti podstatně zhoršil. Z tohoto podání tedy rozhodně nějak nevyplývá, že by jeho autor měl v úmyslu obrátit se na soud, zvláště když pisatel se vůbec nezmiňuje o rozhodnutí stěžovatelky, ale hovoří pouze o lékařském posudku z 21. 7. 2004. Podle názoru krajského soudu měl správní orgán na předmětnou písemnou prosbu reagovat podle jejího obsahu. Na místě bylo nejspíš poučení podatele o tom, že akutní zhoršení jeho zdravotního stavu lze zohlednit jedinečně v rámci projednání nové důchodové žádosti, když dosavadní stanovisko stěžovatelky vycházelo ze staršího lékařského posudku. Teprve, kdyby podatel takový postup odmítl a výslovně by projevil vůli uplatnit svůj názor u soudu, nastal by čas k postoupení věci soudnímu přezkoumání; zatím tomu tak ale není a soud nechápe, z čeho správní orgán vyvodil jak formu, tak i obsah údajné žaloby, jejíž předložení soudu je při nejmenším předčasné. Pro existenci fundamentální překážky přezkumného řízení soudního bylo proto rozhodnuto při použití § 46 odst. 1 písm. a) občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), když aplikace § 46 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) není možná, neboť tu nejde o (byť nedokonalý) žalobní návrh adresovaný jeho autorem soudu, nýbrž o odlišný úkon adresovaný jinému subjektu; nejde ostatně ani o eventualitu vyjádřenou v posledním souvětí § 72 odst. 1 s. ř. s.

Proti rozhodnutí krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatelka se neztotožňuje s názorem krajského soudu, že z podání podatele nelze vyvodit úmysl obrátit se na soud. Podání je sice stručné, není nějak označeno, avšak z použité formulace nesouhlasu s posudkem lékaře OSSZ a přezkoumání rozhodnutí lze dovodit požadavek na přezkoumání rozhodnutí ČSSZ o nepřiznání plného invalidního důchodu ze dne 28. 7. 2004, které mu bylo již tehdy doručeno. Tato vůle žadatele jednoznačně směřuje k dalšímu řízení. Nemůže se však jednat o správní řízení, když napadené rozhodnutí nabylo právní moci dnem jeho doručení žalobci a opravné prostředky nejsou v řízení správním přípustné. Uvedenou pravomocností napadeného rozhodnutí je tedy dána nemožnost stěžovatele pokračovat ve správním řízení, jak požaduje soud svým výrokem. Žalobce nesouhlasí se zamítavým rozhodnutím, které bylo vydáno na podkladě lékařského posudku, a domáhá se tak opětovného řízení a přiznání důchodu, jak žádal, čehož se lze domoci jedinečně změnou tohoto posudku, jenž je stěžejním podkladovým materiálem pro rozhodnutí o nároku na invalidní důchod. K domněnce krajského soudu, že podání žalobce nevykazuje všechny nezbytné znaky a náležitosti žaloby, stěžovatelka uvádí, že podle jejího názoru mohl krajský soud využít postup podle § 37 odst. 5 a § 71 s. ř. s., tj. vyzvat žalobce formou usnesení k opravě a doplnění podání, popř. odstranění vad v přiměřené lhůtě. Teprve až po té, co by žalobce ve lhůtě a po upozornění na možnost odmítnutí návrhu při nesplnění tohoto požadavku nedoplnil a neopravil své podání, mohl usnesením krajský soud podání odmítnout, neboť by se jednalo o takový nedostatek, pro který by nebylo možné v řízení pokračovat. Stěžovatelka poukazuje také na skutečnost, že soud řízení zastavil a věc vrátil správnímu orgánu podle § 104 odst. 1 o. s. ř., třebaže v soudním řízení správním platí pro zastavení řízení speciální ustanovení § 47 s. ř. s. Stěžovatelka vyjadřuje pochybnost, zda jsou splněny taxativně vyjmenované podmínky pro zastavení řízení a zda bylo správně použito ustanovení § 64 s. ř. s. a § 104 odst. 1 o. s. ř. Stěžovatelka dále nesouhlasí ani s názorem soudu, že v daném případě nelze aplikovat § 46 odst. 1 s. ř. s., když nejde o návrh adresovaný soudu. Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. výslovně stanoví, že lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Zákon tedy nevyžaduje, aby šlo o návrh adresovaný jeho autorem soudu.

Vzhledem k nesprávnému právnímu posouzení věci krajským soudem navrhuje stěžovatelka, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu ve smyslu § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ze spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka krajskému soudu postoupila podání J. S., jež zní takto: „Podle posudku lékaře OSSZ v Litoměřicích ze dne 21. 7. 2004 jsem nebyl uznán plně invalidní. Jelikož byl můj případ posuzován podle vyšetření staršího data, s tímto rozhodnutím nesouhlasím. Podle současného vyšetření se má situace podstatně zhoršila, prosím proto o přezkoumání tohoto rozhodnutí.“

Podle § 19 odst. 2 správního řádu se podání posuzuje podle jeho obsahu. Z podání musí být patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co se navrhuje. Obdobně podle § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen. V daném případě posoudila stěžovatelka podání J. S. z 20. 8. 2004 jako žalobu proti svému rozhodnutí z 28. 7. 2004 o zamítnutí žádosti J. S. o plný invalidní důchod a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému soudu. Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě stěžovatelka sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní; má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud to neudělal a ve svém rozhodnutí vycházel z následujících chybných úvah.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud; rozhodující je obsah podání z hlediska § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, na rozdíl od něj zjevně neměla. Jak bylo již výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu, a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s žalobcem dále komunikovat. Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručením rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat. Tato skutečnost je zjevně také jedním z důvodů, proč stěžovatelka považovala podání žalobce za žalobu. Závěr v napadeném usnesení, že bylo rozhodnuto při použití § 46 odst. 1 písm. a) o. s. ř., když aplikace § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není možná, je nesrozumitelný a nemůže jím být odůvodněn výrok o zastavení řízení. Podmínky řízení jsou v soudním řádu správním upraveny autonomně, pokud tedy soud měl pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud by tak získal jistotu, že se o žalobu nejedná, podání by pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu také závažné procesní pochybení. Ve věci proběhlo dne 17. 9. 2004 jednání, o němž žalobce nebyl uvědomen. Tím došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv podle článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Při účasti žalobce na jednání by přitom soud měl možnost efektivně odstranit pochybnosti, které o obsahu jeho podání měl, a případně další nedostatky podání.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost právně posoudil podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a shledal, že je důvodná. Proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud pak v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. května 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu